

**RÓNA ZSIGMOND IFJÚSÁGI KÖR
A MAGYAR METEOROLÓGIAI TÁRSASÁGBAN
ZSIGMOND RONA YOUTH CLUB
IN THE HUNGARIAN METEOROLOGICAL SOCIETY**

Darányi Mariann¹, Leelőssy Ádám²

¹Országos Meteorológiai Szolgálat, 1525 Budapest Pf. 38. ²ELTE Meteorológiai Tanszék,
daranyi.m@met.hu, leelossy.adam@gmail.com

Összefoglalás. A Magyar Meteorológiai Társaság tevékenységébe az egyetemi meteorológus hallgatók és fiatal pályakezdők a Társasági Ifjúsági tagozata, a Róna Zsigmond Ifjúsági Kör révén kapcsolódnak be. Az Ifjúsági Kör kétirányú kapcsolatot teremt a Társaság és a fiatalok között: egyrészt tapasztalt szakemberek előadásai révén tanulási, tájékoztatói lehetőséget biztosít a hallgatók számára, másrészt a diákok maguk is bemutatkozási lehetőséget kapnak, ahol fejleszthetik előadókészségüket, megismertethetik egymással és a szakma képviselőivel eddigi munkájukat. A generációk közötti párbeszéd építése mellett egyre nagyobb szerepet kapnak a diákfórumok, ahol a fiatalok egymás között cserélik ki tanulmányaik során és külföldi utazásokon szerzett tapasztalataikat. Az előadások és fórumok szervezése mellett az Ifjúsági Kör elnöke állít jelöltet az évente odaítélt Róna Zsigmond-díjra, amely a pályakezdő meteorológusok kiemelkedő szakmai tevékenységét jutalmazza.

Abstract. Into Hungarian Meteorological Society's activity the university meteorologist students and young career starters his social youth division, they are switched on through Zsigmond Róna Youth Club. The Youth Club creates a two-way contact between the company and the young persons: provides a learning, orientation opportunity to the listeners through the lectures of specialists experienced on the one hand, the students themselves receive an introduction opportunity where their lecturer skill may be developed on the other hand, it may be acquainted with each other and with the representatives of the trade their work until now. The student fora get a bigger role for one besides the building of the dialogue between the generations, where the young person's exchange their experiences obtained on the row of their studies and foreign country travels between each other. The Youth Club's chair nominates a candidate onto the Zsigmond Róna Award given out annually beside the lectures and the organization of fora that rewards the entrant meteorologists' outstanding professional activity.

A Róna Zsigmond Ifjúsági Kör alapítása és újraalapítása. Bár az Országos Meteorológiai Szolgálat elődje már 1870-ben, a Magyar Meteorológiai Társaság pedig 1925-ben megalakult, az önálló egyetemi meteorológus képzés elindulására 1950-ig várni kellett. Az első évek tömeges felvételének köszönhetően az Eötvös Loránd Tudományegyetemen induló meteorológus szakon 1957-ig 113 hallgató szerzett diplomát. Annak érdekében, hogy a jelentős számú fiatal meteorológus minél hatékonyabban bekapcsolódhasson a szakmai közösségbe, a Meteorológiai Tanszék javaslatára a Magyar Meteorológiai Társaság 1957-ben megalapította a fiatal magyar meteorológusokat és egyetemi hallgatókat összefogó Róna Zsigmond Ifjúsági Kört.

A következő évtől kezdve azonban az önálló meteorológus szak megszűnt, a kettős képzésben diplomát szerző hallgatók száma pedig jelenösen visszaesett: 1962-ig senki, 1980-ig pedig mindössze 92 meteorológus végzett. Az öt évfolyamnyi kihagyás, a lecsökkent létszám és a kettős képzés gyengébb összetartó ereje az Ifjúsági Kör aktivitásán is nyomot hagyott, amely így elvesztette jelentőségét.

A Társaság tagjai természetesen továbbra is kiemelt figyelmet fordítottak a fiatalok felé rendszeres oktatási tevékenységgel és a hallgatók számára kiírt pályázatokkal.

Különösen Béll Béla helyezett nagy hangsúlyt az oktatás ügyére. Az 1967. március 16-i közgyűlésen javasolta az MMT Didaktikai Szakosztályának megalakulását annak érdekében, hogy a Társaság szakmai támogatást nyújthasson a közép- és felsőfokú oktatásban dolgozók és tanulók számára. Mivel ez nem valósult meg, később a Róna Zsigmond Ifjúsági Kör újraalapításáért emelt szót, amire az ő elnöksége alatt került sor 1977. október 6-án.

Az újraalapító közgyűlés. Az 1977. október 6-i közgyűlésen Béll Béla, az MMT elnöke mondott megnyitó beszédet a Róna Zsigmond Ifjúsági Kör újraalapítása alkalmából. Elmondta, hogy az Ifjúsági Körrrel elsősorban az egyetemi hallgatóknak és pályakezdő meteorológusoknak kíván a Társaság fórumot teremteni. A megnyitó után az Országos Diák-köri Konferencián az MMT és az OMSz küldöndijával kitüntetett előadások hangzottak

A Róna Zsigmond Ifjúsági Kör vezetői újra alapítás óta

<i>időszak</i>	<i>elnök</i>	<i>titkár</i>
<i>1977 – 1985:</i>	<i>Mersich Iván</i>	<i>Haszpra László</i>
<i>1985 – 1990:</i>	<i>Haszpra László</i>	<i>Sipos Győző</i>
<i>1990 – 2001:</i>	<i>Gyuró György</i>	<i>Weidinger Tamás Kovács László Wantuchné Dobi Ildikó</i>
<i>2001 – 2005:</i>	<i>Zsótér Ervin</i>	<i>Dezső Zsuzsanna</i>
<i>2005 – 2007:</i>	<i>Lőrincz Andrea</i>	<i>Kern Anikó</i>
<i>2007 – 2008:</i>	<i>Kern Anikó</i>	<i>Hágel Edit</i>
<i>2008 – 2009:</i>	<i>Hágel Edit</i>	<i>Komjáthy Eszter</i>
<i>2009 – 2011:</i>	<i>Komjáthy Eszter</i>	<i>Darányi Mariann</i>
<i>2011 óta:</i>	<i>Darányi Mariann</i>	<i>Leelőssy Ádám</i>

el: Fekete László tudományos segédmunkatárs „*Csapadék és csapadék nélküli szakaszok statisztikai sajátosságai az Alföldön*”, majd Nagy Zsuzsa tudományos segédmunkatárs „*A geopotenciál mező objektív analízise*” c. előadásait hallgathatták meg a jelenlévők. Az előadások után megválasztották az Ifjúsági Kör vezetőségét is. Elnök Mersich Iván, az MTA ösztöndíjas aspiránsa, titkár Haszpra László IV. éves meteorológus hallgató lett.

A RÓNA ZSIGMOND ALAPÍTVÁNY KITÜNTETETTJEI („RÓNA ZSIGMOND DÍJ”)

1979: Práger Tamás
1980: Várhelyi Gabriella
1982: Mersich Iván
1983: Haszpra László
1984: Fejősné Iványi Zsuzsa, Mika János
1985: Faragó Tibor, Fekete László
1986: Tar Károly
1987: Bartholy Judit, Pálvölgyi Tamás
1988: Szentimrey Tamás
1989: Horváth Ákos
1990: Szabó Tibor, Weidinger Tamás
1991: Ihász István, Kerekes András
1992: Bottyán Zsolt, Gyuró György,
 Matyasovszky István, Radnóti Gábor
1993: Szunyogh István, Bozó László
1994: Lakatos László, Bussay Attila
1995: Csizsár Iván, Ács Ferenc
1996: Horányi András

1997: Kádár Barbara
1998: Borbás Erzsébet Éva
1999: Pongrácz Rita
2000: Baranka Györgyi
2001: Kovács László, Kertész Sándor
2002: Zsótér Ervin
2003: Barcza Zoltán, Ferenczi Zita
2004: Mészáros Róbert
2005: Radics Kornélia
2006: Hirsch Tamás
2007: Biróné Kircsi Andrea
2008: Kern Anikó
2009: Hágel Edit, Kolláth Kornél
2010: Breuer Hajnalka
2011: Rajnai Márk
2012: Csonka Tamás
2013: Szépszó Gabriella
2014: Csirmaz Kálmán

A Róna Zsigmond Alapítvány kitüntetettjei, a Társaság Választmányának döntése alapján 2013-tól kezdődően 80 000 forint nettó díjazásban részesülnek a mellékelten bemutatott oklevél mellett. A törvény szerint befizetendő adóelőleget, társadalombiztosítást, a Társaság vállalja magára.

A Róna Alapítvány kamatai mellé 2014-ben és 2015-ben, a nyerteseknek átadott oklevél.

Zárszavában Béll Béla sok sikert kívánt a kör működéséhez, egyben megígérte, hogy a Meteorológiai Társaság továbbra is minden lehetséges módon támogatja a kör tevékenységét.

A Róna Zsigmond-díj. Az újjáalakult Róna Zsigmond Ifjúsági Kör és a fiatal meteorológusok közössége jelentős támogatást kapott a Róna Zsigmond-díj megalapításával. 1978. december 20-án Róna Zsigmond lánya, Szabó Józsefné Róna Rózsa 100 000 Ft¹⁰ letétű alapítványt tett, amelynek kamataiból évente az Ifjúsági Kör elnökének jelölése alapján a kiemelkedő szakmai tevékenységet végző fiatal meteorológusokat jutalmazták. Az első Róna Zsigmond-díjat Práger Tamás nyerte el. Zách Alfréd így méltatta az alapítványtevőt: „*A Magyar Meteorológiai Társaság elnöksége, Választmánya és tagsága hálás szívvel gondol Róna Zsigmondra, egykori elnökére, tiszteleti tagjára és az alapítványtevőre, Szabó Józsefné Róna Rózsa-ra. Reméljük, hogy azok a fiatal, pályakezdő meteorológusok, akik ez alapítványban részesülnek, méltók lesznek a nagy elődhöz.*”

A díjazott fiatalok mindenkor igyekeztek megfelelni Zách Alfréd reményeinek. A Róna Zsigmond-díjjal kitüntetett pályakezdők közül a díj alapítása óta eltelt 36 évben több egyetemi tanár, tanszékvezető, az Országos Meteorológiai Szolgálat három elnöke és számos hazai és külföldi intézményben dolgozó kiváló szakember került ki. A díjjal járó anyagi és erkölcsi elismerés mellett a díjazott minden évben az MMT közgyűlésén előadásban mutathatja be munkáját, ami kitűnő bemutatkozási lehetőséget jelent a szakmai közösség előtt.

Az Ifjúsági Kör tevékenysége. A fiatal meteorológus közösséget nagyban erősítette, hogy 1980-ban ismét elindult az önálló meteorológus szak az ELTE-n, amely egészen 2005-ig, a bolognai rendszer bevezetéséig működött. A Meteorológus Tudományos Diákkör egyre növekvő aktivitása révén a hallgatók szép számban mutatnak be önálló tanulmányokat. Az Ifjúsági Kör a hallgatók munkáját pályázatokkal és versenyekkel motiválta. Az OMSz Ifjúsági Bizottságával közösen 1983-ban megrendezett *Fiatal Meteorológusok Fórumán* a legjobb pályamű díját Weidinger Tamás, a legjobb előadás díját Mika János nyerte el. Az 1989-ben meghirdetett *Kiváló Ifjú Szakember* pályázat díjazottjai Ihász István, Csima Gabriella és Tölgyesi László voltak. Ugyanezen a pályázaton 1992-ben Szunyogh István és Gyarmati Györgyi kapott díjat. Az alkalmanként meghirdetett pályázatok mellett természetesen a Társaság minden évben odaítélte a Róna Zsigmond-díjat is, amelynek átadását szintén színvonalas előadások kísérték. A fiatalok bemutatói mellett az OMSz szakemberei és az ELTE oktatói is rendszeresen tartottak előadásokat.

A hallgatók és fiatal kutatók versenyen kívül is lelkesen mutatták be önálló munkájukat, vagy konferenciákon, külföldi tanulmányutakon szerzett tapasztalataikat. 1985-ben Mika János „*Meteorológia 2020-ban: új kihívások a III. Magyar Jövőkutatási Konferencia jövőképében*” címmel tartott beszámolót, amelynek megállapításai kü-

lönösen érdekesek mai ismereteink fényében. A jövőre vonatkozó jóslatok előre látták a nap- és szélenergia elterjedését, a levegőkémia és a légkörfizika robbanásszerű fejlődését – ugyanakkor túl optimisták voltak az időjárás-módosítás terén, és messze alábecsülték a számítógépek jelentőségét.

Az Ifjúsági Kör a bolognai rendszer bevezetése óta. A bolognai rendszer bevezetésével 2005-től jelentősen átalakult a meteorológus képzés rendszere: nagy létszámú, több tudományterületet felölelő alapszakok után egy mindössze két éves önálló meteorológus mesterképzés következik. Az új rendszer eredményeként a meteorológus hallgatók tájékozottabbá váltak a társtudományok irányában, az európai átjárhatóság révén pedig sok fiatalnak van lehetősége külföldön tanulmányokat folytatni. A változások hatásai az Ifjúsági Kör tevékenységében is megjelentek: rendszeressé váltak a külföldi tanulmányutakról szóló diákkonferenciák évente 3-6 hallgató részvételével. A hallgatói közösségek nemzetközivé válásának jeleként 2014-ben először külföldi hallgató, Nicola Zanca előadása nyitotta meg a fórumot, amelyben a Climate-KIC rendezvényt népszerűsítette a magyar fiatalok körében.

Folytatódtak a tapasztalt kutatók által tartott előadások Bogárdi István, Tasnádi Péter és Major György révén, amelyeket a környezetvédelem gyakorlati oldalával foglalkozó vendégelőadók színesítettek Hetesi Zsolt és Kánai Gábor személyében. Szabó Tamás „*Járműfejlesztés meteorológus szemmel*” című előadásában példát adott a meteorológusok által megszerzett tudás alkalmazhatóságára más tudományterületeken.

Az amatőr meteorológiai és viharvadász fórumok elterjedése révén a hallgatók körében egyre nagyobb érdeklődésre tart számot a veszélyjelzés és a konvektív időjárás. Az Ifjúsági Kör számos nagy érdeklődéssel kísért előadást szervezett a témában, amelyeket az OMSz szakemberei: Polyánszky Zoltán, Kolláth Kornél, Csirmaz Kálmán, Simon André, Kocsis Zsófia, Fövényi Attila és Nagy Attila tartottak. Új színfoltként jelent meg az előadók között a magánmeteorológiát képviselő Viharvadászok Egyesülete is. 2015-ben a több mint 70 résztvevőt számláló VI. Viharvadász Találkozó az Ifjúsági Kör társszervezésében került megrendezésre. A találkozón a 2014. évi Róna Zsigmond-díjas, Csirmaz Kálmán tartott előadást „*Jégesők kialakulásáról és előrejelezhetőségéről*” címmel.

Az elmúlt évtizedben a hallgatói létszám rohamos bővülésének, a tudományterületek és országok közötti könnyű átjárhatóságnak, valamint a Viharvadász Egyesülettel való együttműködésnek köszönhetően az Ifjúsági Kör rendezvényeinek tudományos spektruma és látogatottsága egyaránt növekszik. Az Ifjúsági Kör célja a hagyományok ápolása mellett ezt a növekvő tendenciát, ugyanakkor a rendezvények színvonalát is megtartani, és továbbra is a fiatalság igényeinek és érdeklődésének megfelelő tanulási és bemutatkozási lehetőségeket biztosítani.

Irodalom

- Bozó, P. 1978: Róna Zsigmond Ifjúsági Kör a Magyar Meteorológiai Társaságban. *Időjárás* 82, 54-55
- Zách, A. 1979: Emlékezés Dr. Róna Zsigmondra. *Légkör* 23(1), 2-3

¹⁰ A szerkesztő megjegyzése: 1977. július 1-jén 2 600 Ft-os fizetéssel lépett be az OMSz-hoz egy két éves diplomával.